

Dvě výročí

Jedno výročí máme již za sebou, to druhé nás teprve čeká. Obě tato výročí se týkají NATO. To první výročí bylo naše přijetí do této organizace. To proběhlo před 25 lety, dne 12. března 1999. To druhé nás čeká 4. dubna. Tento den, před 75- ti lety v roce 1949 bylo NATO založeno.

Mnozí lidé si pokládají otázku, zda je v souvislosti s touto organizací co slavit. Tato otázka je zcela legitimní i přesto, že mnohá naše média pěla oslavné ódy při nedávném výročí našeho vstupu do NATO. Obdobně to bude zřejmě vypadat i při tom druhém výročí, které nás čeká. Pojďme se tedy podívat na některá fakta o této organizaci.

Především je nutné připomenout jeden z nejdůležitějších dokumentů, který musí podepsat a především plnit každý stát, který chce do této organizace vstoupit. Je to **Washingtonská smlouva**. Tato smlouva není nijak obsáhlá. Má pouze úvod a 14 článků. Jednou z prvních vět v úvodu smlouvy je tato: „*Strany této smlouvy znovu potvrzují svoji víru v cíle a zásady Charty OSN a svoji touhu žít v míru se všemi národy a všemi vládami.*“ Na tuto větu navazuje článek č. 1, který je jediným článkem, který členské státy k něčemu zásadním způsobem zavazuje a zároveň stanovuje jednoznačnou povinnost každého z členských států NATO. Tento článek č.1 uvádím v plném znění: „*Smluvní strany se zavazují, jak je uvedeno v Chartě OSN, urovnávat veškeré mezinárodní spory, v nichž mohou být účastny, mírovými prostředky tak, aby nebyl ohrožen mezinárodní mír, bezpečnost a spravedlnost, a zdržet se ve svých mezinárodních vztazích hrozby silou nebo použití síly jakýmkoli způsobem neslučitelným s cíli OSN.*“

Jsem toho názoru, že organizace, která si vytýčí takové zásady jednání svých členů, si zaslouží úctu a uznání. Vždyť nejen po dobu existence této organizace, ale i v současné době, je celá řada konfliktů, které ohrožují mírový život a je zde reálná hrozba nového světového válečného konfliktu. Ale ta úcta a uznání je podmíněna nejen tím, co je napsáno ve smlouvě, ale zejména tím, jak členské státy NATO ve své praktické činnosti naplňují svůj deklarovaný a smlouvou potvrzený závazek. Pojďme se tedy jen ve stručnosti podívat, jak některé členské státy naplňují svůj závazek uvedený v čl. 1 Washingtonské smlouvy.

Zde je jejich stručný výčet:

1953: USA, VB - provedly operaci ke svržení demokraticky zvolené vlády v **Íránu**

1954: USA - operace ke svržení demokraticky zvolené vlády v **Guatemale**

1956: Francie, VB, Izrael (není členem NATO) - pokus o změnu režimu v **Egyptě**

1961: invaze na **Kubu** (Zátoka sviní) s podporou USA

1964 - 1975: USA - zahájena válka proti severnímu **Vietnamu**

1986: USA - bombardování **Libye**

1986: USA - **Nicaragua**

1989: USA - vojenské napadení **Panamy**

1991- 1995: některé členské státy NATO - bombardování **Jugoslávie**

1999: USA, SRN - vojenský zásah v **Srbsku**

2001 - 2021: USA, VB, Francie, SRN, později i další státy, včetně ČR - vojenská agrese do **Afghánistánu**

2003: USA, VB a některé další členské země NATO - vojenská agrese do **Íráku**

2011: USA, Francie, VB - vojenská agrese v **Libyi**

2011: některé státy z Perského zálivu v součinnosti s USA, VB, Francií, (později též SRN) - zahájena vojenská agrese do **Sýrie**

2015: Saudská Arábie s podporou členských států NATO USA, VB, Francií - vojensky napaden **Jemen**

2015 - dosud: některé členské státy NATO – **Sýrie**

V noci z 2. na 3. ledna 2020 ozbrojené síly USA provedly státně-teroristický čin na vojenského představitele Íránu zástupce velitele PMF abú Mahdí Muhandise. Jak jinak nazvat tuto teroristickou akci, když neměla požehnání ani od Kongresu USA, natož pak od RB OSN? To ostatně uznala i zvláštní zpravodajka OSN pro otázky mimosoudního zabíjení A. Callamardová, jež na svém Twitteru napsala, že: „**Cílené zabití iránského generála Kásima Sulejmáního Američany v Bagdádu je s největší pravděpodobností nezákonné a porušuje mezinárodní humanitární právo.**“

Jen 4 dny poté, co ČR byla přijata do NATO, jsme otevřeli svůj vzdušný prostor pro přelet bojových letadel některých členských států NATO, která letěla, v rámci nezákonné války, bombardovat Srbsko (1999 – viz výše).

Ještě je možné připomenout vzájemné ozbrojené střety dvou členských států NATO – Turecka a Řecka, které, i když jsou ve stejné obranné organizaci, mají dlouhodobé územní spory, které v roce 1964 vyústily v ozbrojené střetnutí a ostrov Kypr. Tyto ozbrojené střety se opakovaly až do roku 2020.

Všechny výše uvedené válečné akce byly v rozporu s Chartou OSN.

To je jen krátký a stručný výčet nejen hrubého porušování a ignorování Charty OSN, ale také zásadního porušování a ignorování toho, k čemu se v rámci Washingtonské smlouvy tyto státy z vlastní vůle zavázaly.

Jak je možné, že státy, které porušují svůj vlastní závazek, nám zároveň mají dávat garanci pomoci v případě, že budeme napadeni? Nejedná se náhodou o „falešnou hru na nerozborné přátelství“? Jak je tato organizace důvěryhodná, když dlouhodobě pod pláštěm demokracie, přátelství atd. porušuje to, co by členské státy mělo sjednocovat?

Pokud má být organizace NATO důvěryhodnou a úctyhodnou organizací, měla by ze svých řad vyloučit ty státy, které si neplní své povinnosti dané Washingtonskou smlouvou. Teprve poté, co zbývající státy, včetně naší republiky, budou dlouhodobě naplňovat znění Washingtonské smlouvy, můžeme oslavovat naše členství v ní. V opačném případě bychom si nezasloužily ani špetku důvěry a neměli bychom žádné právo kritizovat žádné jiné státy tak, jak to v současné době děláme.

Takže otázka zní: Máme co oslavovat?

Ladislav Petráš

duben 2024